

ГЛАУКОМА С НОРМАЛНО НАЛЯГАНЕ – КЛИНИЧЕН СЛУЧАЙ

А. Леви, С. Костова, А. Тошев, Н. Даков, Г. Димитрова, А. Оскар

Клиника по очни болести, УМБАЛ „Александровска“, Катедра по офталмология, Медицински университет – София

Резюме. Глаукомата с нормално налягане (ГНН), наричана още глаукома с ниско налягане, е глаукоматозна оптична невропатия, която се отнася към групата на първична откритоъгълна глаукома (ПОЪГ). Характеризира се с по-висока склонност към увреждане на зрителния нерв при сравнително ниски нива на вътрочното налягане (ВОН), както и асиметрия на патологичния процес в двете очи при един и същ пациент. Редица независещи от ВОН фактори играят съществена роля върху прогресията на заболяването и често обуславят трудности по отношение на диагностиката и оптималната терапия при тези пациенти. Представяме типичен клиничен случай на пациент с ГНН.

Ключови думи: глаукома с нормално налягане, хипотония

NORMAL TENSION GLAUCOMA – CASE REPORT

A. Levi, S. Kostova, A. Toshev, N. Dakov, G. Dimitrova, A. Oscar

Eye Clinic, UMHAT "Alexandrovskia", Department of Ophtalmology, Medical University – Sofia

Abstract. Normal tension glaucoma (NTG), referred to also as low-tension glaucoma, represents a glaucomatous optic neuropathy classified as a type of Primary open angle glaucoma (POAG). It is characterized by a higher tendency of damage to the optic nerve at relatively low levels of intraocular pressure (IOP), as well as asymmetric pathological process in both eyes of the same patient. A number of IOP-independent factors play a significant role in the progression of the disease and often lead to difficulties in diagnosis and optimal therapy in these patients. We report a typical clinical case of a patient with NTG.

Key words: normal tension glaucoma, hypotension

ВЪВЕДЕНИЕ

През 1857 г. Von Graefe описва глаукоматозна увреда на зрителния нерв при липса на повишени стойности на ВОН (чрез тактилно измерване) [1]. ГНН и ПОЪГ споделят множество общи характеристики [2] – глаукомна екскавация на диска на зрителния нерв (ДЗН), открит преднокамерен ъгъл (ПКЪ), дефекти в зрителното поле, които са израз на увредата на ретинния неврофибрилерен слой [3]. При ГНН обаче стойностите на ВОН са трайно в рамките на статически приетата норма. Дълго време в науката не съществува консенсус по отношение на влиянието на ВОН

върху процеса на глаукомна увреда при ГНН [4]. Обуславят се две групи фактори. От една страна, тези, които зависят от стойността на ВОН: повишена чувствителност към определеното за физиологично ВОН; нарушение на кръвотока по отношение на ДЗН, структурно аномална ламина криброза, която не успява да устои на нормален диапазон на налягането [5]. От друга страна, независещи от ВОН фактори: системна хипотония; васкуларна дисрегулация и ендотелна дисфункция; синдром на обструктивна сънна апнея/хипопнея; неоваскуларизация във връзка с оксидативен стрес; генетична асоциация (*WDR36*), миоци-

лин (МУОС) и оптиневрин (ОРТН) [6]. Въпреки че връзката между ГНН и други заболявания не е напълно изяснена, се съобщава за подобна асоциация например със съдови заболявания, мигрена, вазоспазъм и имуноасоциирани заболявания [7].

КЛИНИЧЕН СЛУЧАЙ

Представяме клиничен случай на 32-годишна жена, която постъпва за пръв път в Клиниката. Диагностицирана с глаукома от 2017 г. с периодични преустановявания на терапията (латанопрост и тимолол), като от 1 год. е без терапия. Оплакванията се изразяват в намалено зрение, главоболие, студени крайници. На табл. 1 е синтезирана информацията от медицинската документация при предходни хоспитализации на пациентката. Прави впечатление задълбочаването на периметричния дефект

по отношение на лявото око, както и преустановяването на медикаментозната терапия.

Пациентката е с отрицателна фамилна анамнеза за глаукома. Проведеното образно изследване (ЯМР) е без данни за патологична находка, а общият соматичен и неврологичният статус са в норма. Не съобщава за придружаващи заболявания, предходни оперативни интервенции и прием на лекарствени медикаменти. Параклиничните изследвания, провеждани неколkokратно, също не демонстрират патологична находка.

На табл. 2 са представени по-съществените елементи от офталмологичния статус на двете очи при постъпване, както и резултатите от проведените от нашия екип: измерване на ВОН по Goldmann (24-часова тонометрична крива), ССТ и гониоскопия в хода на хоспитализацията.

Офталмоскопската находка може да бъде демонстрирана чрез фундусовата цветна фо-

Таблица 1. Документална история

Месец/година	Зрителна острота	ВОН (mm Hg)	КП	Терапия	Препоръки
Nov-17	1.0/1.2	Д.О. = 21.2 Л.О. = 19.6	Д.О. – б.о.; Л.О. – увеличено сяло петно, назална стъпка	Латанопрост	
May-18	1.0	Д.О. = 15.4 Л.О. = 17.1	Д.О. – б.о.; Л.О. – увеличено сяло петно, назална стъпка	Латанопрост и Тимолол	
Aug-18	1.0	Д.О. = 18 Л.О. = 17.4	Д.О. – б.о.; Л.О. – квадрантопсия	Без терапия	ЯМР, невролог
Mar-19	1.0	Д.О. = 14.6 Л.О. = 10.9	Д.О. – б.о.; Л.О. – квадрантопсия	Без терапия	ЯМР, невролог
Aug-19	1.0	Д.О. = 21.3 Л.О. = 22.6		Без терапия	ЯМР, невролог

КП – компютърна периметрия, Д.О. – дясно око, Л.О. – ляво око, б.о. – без особености, ЯМР – ядрено-магнитен резонанс

Таблица 2. Офталмологичен статус

19.08.2019	ДО	ЛО
Зрителна острота	0.4 с – 1.25 дсф (-0.50 дц.) 150° = 0.9	0.3 с – 1.25 дсф (-0.50 дц.) 40° = 0.7
ВОН (mmHg)	19, 17, 15, 14, 16, 15	20, 22, 17, 16, 18, 21
ССТ (µm)	549 (0)	534 (+1)
ПОС	Без особености	Без особености
Гониоскопия	III степен по Шафер, умерено пигментиран	III степен по Шафер, умерено пигментиран
ЗОС	Е = 0.4 – 0.5 ПД	Е = 0.7 – 0.8 ПД, ППА, НИСС

ПОС – преден очен сегмент; ЗОС – заден очен сегмент, ПД – папилни диаметри, ППА – перипапиларна атрофия, НИСС – назално изместен съдов споп

тография с фокус върху зрителния нерв на всяко око (фиг. 1).

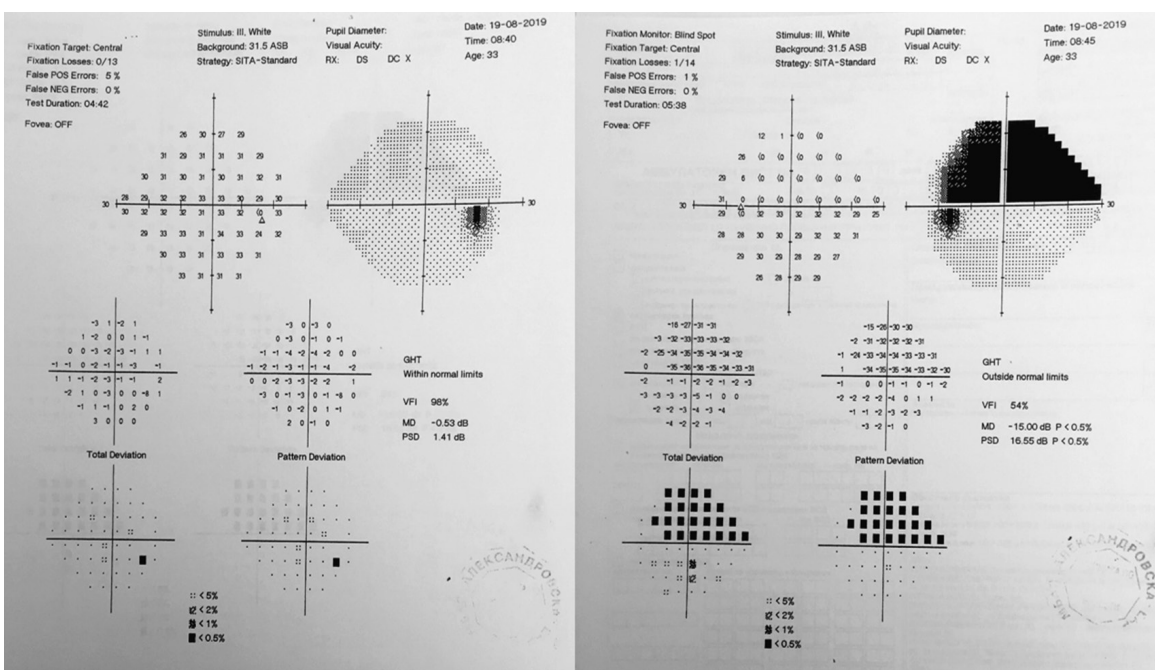

Фиг. 1. Цветна фундусова фотография на всяко око

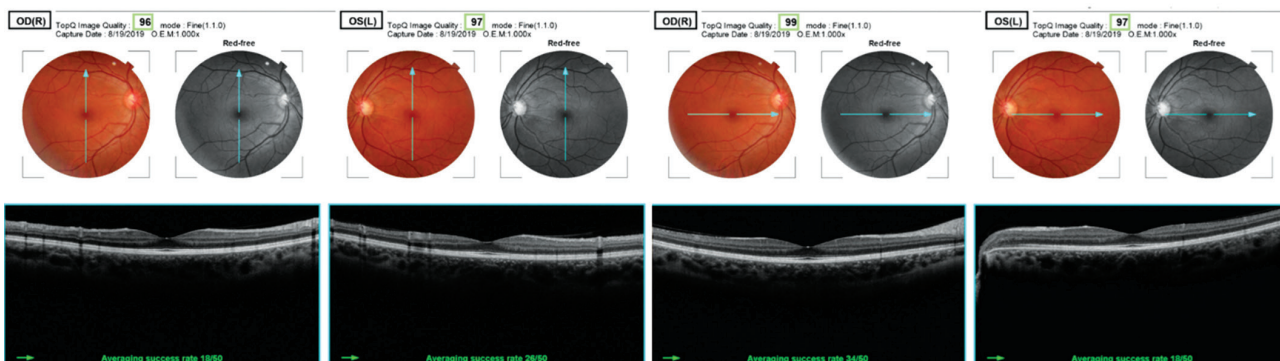
Бяха проведени компютърно периметрично изследване (фиг. 2), както и оптична кохерентна томография (ОСТ) на всяко око с маку-

лен протокол (фиг. 3) и анализ на зрителния нерв (фиг. 4). Изследванията показват конкордантност помежду си.

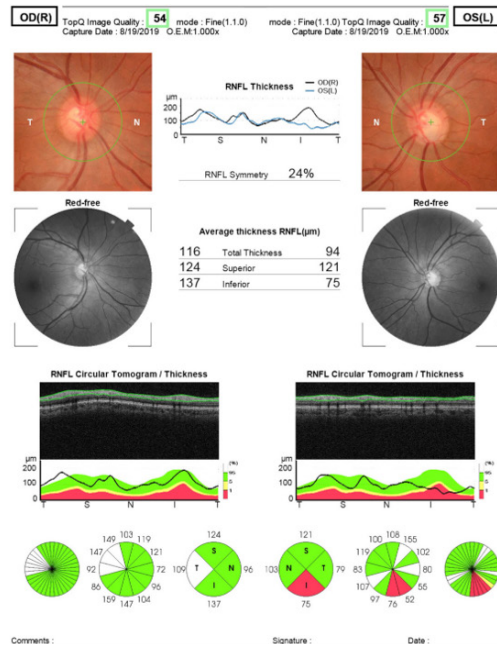
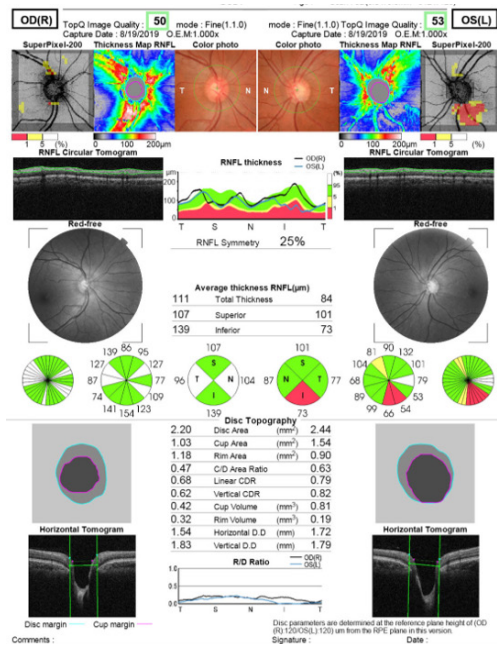
Във връзка със субективните оплаквания на пациентката бе проведено 24-часово проследяване на кръвното налягане чрез холтер. В часовете между 23:00 и 8:00 беше регистрирана значителна хипотония с най-ниски стойности 74/46 съответно за систолната и диастолната стойност в 6:00 ч. Тази находка би обяснила периоди на хипоперфузия на зрителния нерв при тази пациентка [8]. По отношение на глаукомата се препоръчва терапия с Бринзоламид/бримонидинов тартарат и Тафлупрост, подробни изследвания в рамките на 3 месеца и стриктен контрол на ВОН, с таргетно ниво 10-14 mm Hg.

Фиг. 2. Компютърна периметрия

Фиг. 3. ОСТ Macula Line

Фиг. 4. OCT 3D Disk u Circle протоколу

ОБСЪЖДАНЕ

Прогресията на ГНН, отчитана чрез промените в зрителното поле, е в тясна връзка с лечението с блокери на калциевите канали, стойностите на систоличното кръвно налягане, наличието на кръвоизлив в ДЗН и денонощните колебания на ВОН [9, 10]. Дефектите на зрителното поле обикновено изглеждат по-дълбоки, стръмни и по-близо до точката на фиксация, като загубата на зрителното поле има тенденция да бъде по-голяма от очакваното само въз основа на вида на зрителния нерв. Офталмоскопски се визуализират по-локализиран дефект в слоя на нервните влакна на ретината и повишена склонност към кръвоизливи в ДЗН [11].

Основните рискови фактори включват:

- По-висока средна възраст на пациентите в сравнение с тези с ПОЪГ [12]
- По-често засегнат е женският пол [7]
- ГНН е по-често срещана сред японската популация [13]
- Централната роговична дебелина (ССТ) демонстрира по-ниски стойности в сравнение с ПОЪГ [14], включително сред българските пациенти [15]
- Наличие на студени крайници, мигрена, синдром на Рейно – като израз на дефект във вазорегулаторните механизми [16]
- Автономна кардиоваскуларна дисрегулация (която се демонстрира чрез спад в ди-

астолното артериално налягане), като причина за хипоперфузията на зрителния нерв при пациенти с ГНН [17]

- Повишаване на нивото на моноклонални гамопатии [18] и антифосфолипидни антитела [19].

Особено внимание заслужава диференциалната диагностика поради риск от наличие на животозастрашаващи обем-заемащи процеси на ниво централна нервна система. Редица конгенитални аномалии на ДЗН – колломи, ями, коса инсерция на зрителния нерв в допълнение към автозомно-доминантна оптична атрофия (тип Kjer), могат да доведат до диагностична грешка. Придобитите нарушения включват анамнеза за употреба на кортикостероиди, травма или операция (предполагащо повишение на ВОН), хемодинамична криза, отравяне с метилов алкохол, оптичен неврит, исхемична оптична невропатия, компресивни лезии на зрителния нерв и тракт (напр. менингиом, съдова лезия); и денонощни флукутации на ВОН в голям диапазон [20].

ГНН е свързана с редица фактори, което често налага пациентите и suspectните за това заболяване да бъдат диагностицирани и лекувани чрез мултидисциплинарен подход. Оптималният контрол е от значение за минимизиране на прогресивното увреждане на зрителния нерв.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Основната цел на всички форми на лечение на глаукома продължава да бъде намаляване на ВОН. Early Manifest Glaucoma Trial показва, че прогресията на глаукомата намалява с 10% при всеки mmHg понижение на ВОН [21]. Според Collaborative Normal Tension Glaucoma Study 65% от пациентите в контролната група не са прогресирали дори без лечение, но намалението на ВОН с 30% от изходната стойност забавя прогресията на ГНН от 35% на 12% [22]. Подробно снетата анамнеза, насоченото търсене/изключване на подлежащи потенциращи фактори, както и тяхното третиране, когато това е възможно, съпроводено с по-чест контрол по отношение на функционалните и структурните резерви, и преценка на целевите нива на ВОН за всеки конкретен пациент са в основата на добра дългосрочна прогноза по отношение на една все още коварна в диагностично и терапевтично отношение форма на глаукома.

КНИГОПИС

1. Von Graefe A. Uber Die Iridektomie Bei Glaukom. Und Uber den Glaukomatosen Process. Von Graefe's Arch Ophthalmol, 1857, 3:456.
2. Toshev AP, Schuster AK-G, Ul Hassan SN et al. Optical Coherence Tomography Angiography of Optic Disc in Eyes With Primary Open-angle Glaucoma and Normal-tension Glaucoma. J Glaucoma, 2019;28(3), 243-251. doi:10.1097/ijg.0000000000001184
3. Fazio P. Optic Disc Topography in Patients With Low-Tension and Primary Open Angle Glaucoma. Arch Ophthalmol, 1990;108(5), 705. doi:10.1001/archophth.1990.01070070091042
4. Costagliola C, Agnifili L, Mastropasqua L et al. Low-Tension Glaucoma: An Oxymoron in Ophthalmology. Prev Chronic Dis, 2019 Jan 24;16:E10. doi: 10.5888/pcd16.180534. PMID: 30676934; PMCID: PMC6362709.
5. Anderson DR. Normal-tension glaucoma (Low-tension glaucoma). Indian J Ophthalmol, 2011 Jan;59 Suppl(Suppl1): S97-101. doi: 10.4103/0301-4738.73695. PMID: 21150042; PMCID: PMC3038511.
6. Trivli A, Koliarakis I, Terzidou C et al. Normal-tension glaucoma: Pathogenesis and genetics. Exp Ther Med, 2019 Jan;17(1):563-574. doi: 10.3892/etm.2018.7011. Epub 2018 Nov 26. PMID: 30651837; PMCID: PMC6307418.
7. Shields MB. Textbook of glaucoma.. The University of Michigan: Williams & Wilkins, 1998, 3.
8. Plange N, Kaup M, Daneljan L et al. 24-h blood pressure monitoring in normal tension glaucoma: night-time blood pressure variability. J Hum Hypertens, 2006;20, 137-142.
9. Ishida K, Yamamoto T, Kitazawa Y. Clinical factors associated with progression of normal-tension glaucoma. J Glaucoma, 1998 Dec;7(6):372-377.
10. Ishida K, Yamamoto T, Sugiyama K et al. Disk hemorrhage is a significantly negative prognostic factor in normal-tension glaucoma. Am J Ophthalmol, 2000, 129(6), 707-714.
11. Kamal D, Hitchings R. Normal tension glaucoma a practical approach. Br J Ophthalmol, 1998;82:835-840.
12. Mallick J, Devi L, Malik PK, Mallick J. Update on Normal Tension Glaucoma. J Ophthalmic Vis Res. 2016;11(2):204-8. doi:10.4103/2008-322X.183914. PMID: 27413503; PMCID: PMC4926570.
13. Kanski JJ, Bowling B, Nischal K, Pearson R. 7th ed. Edinburgh: Elsevier Saunders; Clinical Ophthalmology: A Systematic Approach, 2011. 346-348.
14. Shetgar AC, Mulimani MB. The central corneal thickness in normal tension glaucoma, primary open angle glaucoma and ocular hypertension. J Clin Diagn Res, 2013; 7:1063-1067.
15. Konareva-Kostianeva MI, Atanassov MA. Central corneal thickness in patients with normal-tension glaucoma. Folia Med (Plovdiv), 2007;49(3-4):36-41.
16. Henry E, Newby DE, Webb DJ, O'Brien C. Peripheral endothelial dysfunction in normal pressure glaucoma. Invest Ophthalmol Vis Sci, 1999; 40:1710-1714.
17. Neshet R, Kohen R, Shulman S et al. Diastolic double-product: A new entity to consider in normal-tension glaucoma patients. Isr Med Assoc J, 2012; 14:240-243.
18. Wax, Martin B et al. Increased Incidence of Paraproteinemia and Autoantibodies in Patients With Normal-pressure Glaucoma. Am J Ophthalmol, 117(5), 561-568.
19. Kremmer S, Kreuzfelder E, Klein Retal. Antiphosphatidylserine antibodies are elevated in normal tension glaucoma. Clin Exp Immunol, 2001;125(2):211-5. doi: 10.1046/j.1365-2249.2001.01578.x. PMID: 11529911; PMCID: PMC1906120.
20. Allingham RR, Damji KF, Freedman SF et al. 6th ed. Philadelphia, PA: Lippincott Williams and Wilkins; Shields' Textbook of Glaucoma, 2010, 180.
21. Heijl A, Leske MC, Bengtsson B et al. Early Manifest Glaucoma Trial Group. Reduction of intraocular pressure and glaucoma progression: Results from the early manifest glaucoma trial. Arch Ophthalmol, 2002; 120:1268-1279.
22. Anderson DR. Collaborative Normal Tension Glaucoma Study. Current Opinion in Ophthalmol, 2003, 14(2), 86-90. doi:10.1097/00055735-200304000-00006.